

P6_TA(2007)0178

EL-Venemaa tippkohtumine

Euroopa Parlamendi 10. mai 2007. aasta resolutsioon 18. mail 2007 Samaras toimuva ELi ja Venemaa tippkohtumise kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Venemaa Föderatsiooni vahelist partnerlus- ja koostöölepingut¹, mis jõustus 1997. aastal ja lõpeb 2007. aastal;
- võttes arvesse 31. mail 2003 toimunud Peterburi tippkohtumise järel avaldatud ühisavalduses püstitatud ELi ja Venemaa eesmärgi luua ühine majandusruum, ühine vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, ühine välisjulgeolekualase koostöö ruum ning ühine teadusuuringute ja hariduse ruum, mis hõlmab ka kultuuriküsimusi;
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ja selle viit protokollid;
- võttes arvesse ELi ja Venemaa inimõigustealast dialoogi;
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu Piinamise ja Ebainimliku või Alandava Kohtlemise või Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee 13. märtsi 2007. aasta avaldust seoses Venemaa Föderatsiooni Tšetšeeni Vabariigiga;
- võttes arvesse ELi eesistujariigi 2. mai 2007. aasta avaldust olukorra kohta Eesti saatkonna ees Moskvast;
- võttes arvesse komisjoni 10. jaanuari 2007. aasta teatist Euroopa Ülemkogule ja Euroopa Parlamendile pealkirjaga "Euroopa energiapoliitika" (KOM(2007)0001);
- võttes arvesse oma 23. märtsi 2006. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu energiavarustuse kindluse kohta²;
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Venemaa kohta, eelkõige
 - 26. aprilli 2007. aasta resolutsiooni hiljutise meelevalduste mahasurumise kohta Venemaal³;
 - 13. detsembri 2006. aasta resolutsiooni Helsingis 24. novembril 2006. aastal toimunud ELi ja Venemaa tippkohtumise kohta⁴;

¹ EÜT L 327, 28.11.1997, lk 1.

² ELT C 292 E, 1.12.2006, lk 112.

³ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0169.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0566.

- 25. oktoobri 2006. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu ja Venemaa vaheliste suhete kohta Venemaa ajakirjaniku Anna Politkovskaja mõrva järel¹;
 - 15. juuni 2006. aasta resolutsiooni 25. mail 2006. aastal Sotšis toimunud ELi ja Venemaa vahelise tippkohtumise kohta²;
 - 19. jaanuari 2006. aasta resolutsiooni valimistejärgse Tšetšeenia ja Venemaa kodanikuühiskonna kohta³;
 - 15. detsembri 2005. aasta resolutsiooni inimõiguste kohta Venemaal ja uute valitsusväliseid organisatsioone käsitlevate õigusaktide kohta⁴; ning
 - 26. mai 2005. aasta resolutsiooni ELi ja Venemaa suhete kohta⁵;
- võttes arvesse 18. mail 2007 Samaras toimuvat ELi ja Venemaa 19. tippkohtumist;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 4,
- A. arvestades, et ELi ja Venemaa suhted on viimasel paaril aastal pidevalt arenenud, viies sügava ja kõikehõlmava majandusintegratsiooni ning vastastikuse sõltuvuseni, mis lähemas tulevikus kindlasti veelgi suureneb;
 - B. arvestades, et tõhustatud koostöö ning heanaaberlikud suhted ELi ja Venemaa vahel on väga olulise tähtsusega kogu Euroopa ja selle naaberriikide stabiilsuse, julgeoleku ja heaolu seisukohast;
 - C. arvestades, et Venemaa Föderatsioon on Euroopa Nõukogu liige ning on seetõttu pühendunud selle organisatsiooni eesmärkidele, milleks on demokraatia edendamine ja demokraatliku stabiilsuse tugevdamine Euroopas;
 - D. arvestades, et laialdaselt tuntakse muret demokraatia ja inimõiguste pärast Venemaal, kohtunike ja prokuröride sõltumatuse (näiteks Jukose juhtum), meedia suureneva kontrollimise, Venemaa politsei- ja õigusasutuste võimetuse pärast leida ajakirjanike mõrvade eest vastutajad ning opositsioonivastaste repressiivmeetmete pärast;
 - E. arvestades, et Tšetšeeni Vabariigis toimuvad endiselt tõsised inimõiguste rikkumised mõrvade, sunniviisilise kadumise, piinamise, pantvangistamise ning omavolilise vahi all hoidmise näol;
 - F. arvestades, et seni pole ELi ja Venemaa inimõiguste alased konsultatsioonid toonud mingit olulist edu selles valdkonnas, mis peaks olema ELi ja Venemaa suhete prioriteet;
 - G. arvestades, et eespool nimetatud nelja ühisruumi kiire ja täielik elluviimine peaks olema uue partnerlus- ja koostöölepingu üle peetavate läbirääkimiste keskmes;

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0448.

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0270.

³ ELT C 287 E, 24.11.2006, lk 302.

⁴ ELT C 286 E, 23.11.2006, lk 525.

⁵ ELT C 117 E, 18.5.2006, lk 235.

- H. arvestades, et ELi ja Venemaa Föderatsiooni vaheliste majandus- ja kaubandussuhete aluspõhimõteteks peaksid olema vastastikune kasulikkus, läbipaistvus, prognoositavus, usaldusväärsus, mittediskrimineerimine ja hea valitsemistava;
- I. arvestades, et ELi ja Vene Föderatsiooni vaheline tulevane kokkuleppe peaks sisaldama energiaharta lepingu põhimõtteid eesmärgiga elavdada sidemeid ning see peaks leevendama Euroopa muret, et Venemaa kasutab oma ulatuslikke energiavarusid poliitilise relvana;
- J. arvestades, et 19. aprillil 2007. aastal kiitis justiits- ja siseasjade nõukogu heaks kahe lepingu sõlmimise viisamenetluste lihtsustamise ja ebaseaduslike sisserändajate tagasivõtmise kohta ning et 22. aprillil 2007. aastal algasid kõnelused viisavaba reisimise küsimuses, mis annab märku konkreetsetest edusammudest ühise vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisel;
- K. arvestades, et Venemaa on allkirjastanud ja ratifitseerinud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokoll;
- L. arvestades, et uue partnerlus- ja koostöölepingu sõlmimine ELi ja Venemaa Föderatsiooni vahel on nende edasise koostöö jaoks ülioluline, arvestades eriti majandussuhete edasiarendamist, julgeoleku ja stabiilsuse edasist tugevdamist Euroopas ning inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtete austamise kui nimetatud koostöö aluse edasist tugevdamist;
- M. arvestades, et uut partnerlus- ja koostöölepingut puudutavate läbirääkimiste alustamine on edasi lükatud ja et läbirääkimiste alustamise tingimuseks on seatud, et Venemaa valitsus tühistab 2005. aastal Poolale kehtestatud impordikeelu; arvestades, et EL teeb jõupingutusi kompromissi leidmiseks Poola lihaimpordi küsimuses, et teha lõpp sellele poliitilisele ummikseisule;
- N. arvestades, et pärast hiljutisi sündmusi Eestis on Eesti Moskva saatkonna normaalne töö takistatud ning et saatkonda piiravad ja Eesti lippu põletavad meelevaldajad on mitmeid diplomaate, nende hulgas ka suursaadikut, füüsiliselt rünnanud;
- O. arvestades, et ühiste naaberriikide "külmutatud konfliktidega" seoses ei ole toimunud olulist edasiminekut lahenduse suunas; arvestades, et rahu ja stabiilsus on nii Venemaa kui ELi huvides;
- P. arvestades, et suhetes Venemaa Föderatsiooniga on oluline, et EL oleks oma seisukohtades üksmeelne, väljendaks oma solidaarsust ja ühtsust ning rajaks need suhted vastastikustele huvidele ja ühistele väärtustele,
1. kinnitab taas oma veendumust, et Venemaa jääb strateegilise koostöö ülesehitamisel tähtsaks partneriks, kellega EL-il on peale majanduslike ja kaubanduslike ühishuvide ka ühine eesmärk teha tihedat koostööd nii rahvusvahelisel areenil kui ühises naabruses;
 2. rõhutab ELi liikmesriikide vahelise ühtsuse ja solidaarsuse tugevdamise tähtsust nende suhetes Venemaaga; tervitab seetõttu ELi järgitavat ühtset joont Venemaa valitsusega peetavatel läbirääkimistel Poola põllumajandustoodetele Venemaal kehtestatud impordikeelu tühistamiseks;

3. avaldab kahetsust nende läbirääkimiste katkemise üle ja sellele järgnenud suutmatuse üle käivitada läbirääkimisi ELi ja Venemaa vahelise uue partnerlus- ja koostöölepingu teemal ning julgustab eesistujariiki Saksamaad jätkama jõupingutusi, et uue kokkuleppe läbirääkimisvolitused saaks vastu võtta nii kiiresti kui võimalik ning alustama läbirääkimisi täiendava viivitusega;
4. kutsub Euroopa Liitu üles Tallinnas toimunud hiljutisi sündmuseid arvestades näitama üles solidaarsust Eestiga ning omama suhetes Venemaaga ühtset seisukohta; kutsub Venemaad üles täitma täielikult diplomaatiliste suhete Viini konventsioonist tulenevaid kohustusi ning tagama välisdiplomaatide kaitse ja välissaatkondade normaalne töö;
5. tervitab jätkuvat arvamuste vahetust inimõiguste üle Venemaal ELi ja Venemaa inimõiguste teemaliste konsultatsioonide osana; rõhutab siiski, et Venemaal praegu valitsev olukord tekitab tõsist muret, mis puudutab inimõiguste, demokraatia ja sõnavabaduse austamist ning kodanikuühiskonna ja üksikisikute õigust ametivõimudele vastu vaielda ning võtta neid nende tegevuse eest vastutusele;
6. kordab oma seisukohta, et inimõiguste ja demokraatlike väärtuste jõuline kaitse peaks olema peamine põhimõte ELi suhetes Venemaaga; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks selle, et nimetatud väärtused ei oleks ELi ja Venemaa vaheliste läbirääkimistel kõrvalise tähtsusega ja et igasuguse finantsabi andmisel Venemaa ametiasutustele arvestatakse demokraatlike normide tugevdamisega selles riigis;
7. väljendab sügavat muret Vene ametivõimude poolse jõu kasutamise pärast rahumeelsete valitsusevastaste meeleavalduste vastu Moskvast ja Peterburis viimasel paaril nädalal; rõhutab, et sõnavabadus ja kogunemise õigus on põhilised inimõigused ning seetõttu tähendab selle suundumuse jätkumine rahvusvaheliste kohustuste rikkumist;
8. väljendab sügavat muret seoses Venemaa ja rahvusvaheliste inimõigusorganisatsioonide jätkuvate teadetega piinamise kasutamise ning volitatud ebainimliku ja alandava kohtlemise kohta vanglates, politseijaoskondades ja salajastes kinnipidamiskeskustes Tšetšeenias ning mõistab sellised teod otsustavalt hukka ja kustub Venemaa ametivõime tagama, et Tšetšeeni Vabariigis austatakse täielikult Euroopa inimõiguste konventsiooniga (millega Venemaa on ühinenud) tagatud õigusi ning et kõik nende õiguste rikkujad antakse kohtu alla; rõhutab seoses sellega, et Venemaa valitsus tühistas 2006. aasta oktoobris ÜRO piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärlikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside eriraportööri volitused, kes kavandas Põhja-Kaukasuse vanglate etteteatamiseta külastamist;
9. väljendab muret seoses sotsiaalse ja poliitilise lõhestatuse ning demokraatlike vabaduste piiramisega 2007. aasta detsembris toimuvate Riigiduma valimiste ja 2008. aasta märtsis toimuvate presidendivalimiste eel; kutsub Venemaa ametivõime üles tagama, et mõlemad valimised oleks vabad ja õiglasel ning et opositsiooniparteidel oleks võimalik teha valimiskampaaniat, ning samuti peatama protsessi, mis võtab teatud parteidelt õigusliku seisundi ja õiguse osaleda valimistel uute ülemäära nõudlike nõuete tõttu, mida kohaldatakse nende liikmesusele ja piirkondliku organisatsiooni ulatusele, ning järgima sõnavabaduse põhimõtet; rõhutab, et ajakirjandusvabadus on esmatähtis, kui soovitakse, et valimisi peetaks vabadeks ja õiglasteks; rõhutab riikide valitsustest sõltumatute valitsusväliste organisatsioonide tähtsust kodanikuühiskonna arengu jaoks;

10. rõhutab vajadust teha koostööd Venemaa kui vajaliku ja tähtsa partneriga rahu, stabiilsuse ja julgeoleku tagamisel, rahvusvahelise terrorismi ja vägivaldse äärmusluse vastu võitlemisel ning ka tegelemisel muude julgeolekuküsimustega, nagu keskkonna- ja tuumariskid, uimastid, relvade salakaubavedu ja inimkaubandus ning piiriülene organiseeritud kuritegevus Euroopa naabruses;
11. kutsub komisjoni ja nõukogu üles edendama koos Venemaa valitsusega ühisalgatusi stabiilsuse ja julgeoleku tugevdamiseks ühises naabruses, eeskätt süvendatud dialoogi kaudu Ukraina ja Valgevene teemal ning ühiste pingutustega, et leida lõpuks lahendus nn külmutatud konfliktidele Mägi-Karabahhis, Moldovas ja Gruusias, tagades nende riikide täielik territoriaalne terviklikkus;
12. kutsub ELi ja Venemaad kui ÜRO Julgeolekunõukogu liiget üles võtma endale vastutust Iraani tuumaküsimuses;
13. väljendab muret president Putini avalduste üle vastusena Ameerika Ühendriikide plaanidele paigutada antibalistilised raketid Poola ja Tšehhi Vabariiki ning kutsub kõiki osapooli dialoogile; kutsub Ameerika Ühendriike üles suurendama jõupingutusi oma kavandatava raketitõrjesüsteemi selgitamiseks ja selles küsimuses nõupidamiseks, et võimaldada NATO-l ja ELil jääda ühendatuks; nõuab nimetatud ettepanekute, sealhulgas nende vajaduse, ohu hindamise ja julgeoleku erinevate tsoonide võimaluse nii ELi kui NATO raames, põhjalikku arutamist; rõhutab, kui tähtis on nõupidamine süsteemi üle NATO-Venemaa Nõukogus;
14. kutsub ELi ja Venemaad üles võtma neliku liikmetena vastutust Lähis-Ida konflikti lahendamise eest ning edendama jõupingutusi rahvusvahelise rahukonverentsi pidamiseks Lähis-Ida piirkondliku rahu üle; lisaks kutsub Venemaad kui siderühma ja ÜRO Julgeolekunõukogu liiget üles tegema koostööd püsiva lahenduse leidmiseks Kosovo küsimusele ning kui kuuepoolsete läbirääkimiste ühte osalist aitama leida lahendust Põhja-Korea tuumarelvade leviku probleemile;
15. kutsub Venemaad üles mitte viivitama otsusega Kosovo lõpliku staatuse kohta, mis põhineb Ahtisaari esitatud järelevalvega iseseisvuse kaval; juhib tähelepanu tagajärgedele, mida selline viivitamine võib põhjustada piirkonna stabiilsusele ja nõuab tungivalt, et Venemaa ametivõimud tegutseksid konstruktíivselt;
16. märgib, et Euroopa naabruspoliitika juba annab arvukalt võimalusi mitmepoolseks koostööks; nõuab sarnaselt põhjamõõtmele ELi ja Musta mere ühenduse asutamist, et edendada ja julgustada suuremat dialoogi stabiilsema, turvalisema ja demokraatlikuma naabruse loomiseks;
17. tunneb heameelt Läti ja Venemaa piirilepingu edu üle, kuid rõhutab, et Venemaa ja Eesti vahelise piirilepingu võimalikult kiire ratifitseerimise ja rakendamise nimel tuleb rohkem pingutada;
18. kinnitab, et toetab Venemaa vastuvõtmist WTO liikmeks, sest see aitab Venemaal kohaneda globaalse turu eeskirjadega; usub, et WTO liikmeks saamine peaks süvendama ELi ja Venemaa vahelist majandusintegratsiooni;
19. lisaks kordab, kui võrd tähtis on ühise majandusruumi loomine ning ühise majandusruumi tegevuskavas kokku lepitud eesmärkide edasiarendamine, eriti seoses

ELi ja Venemaa vahelise avatud ja integreeritud turu loomisega; ootab Venemaalt Moldova ja Gruusia teatud toodetele kehtestatud sisseveokeelu tühistamist;

20. rõhutab Venemaa investeerimiskliima parandamise olulisust, mida on võimalik saavutada üksnes mittediskrimineerivate ja läbipaistvate äritegevustingimuste edendamise ja hõlbustamise, bürokraatia vähendamise ning mõlemapoolsete investeeringute abil; tunneb muret selle pärast, et ei ole võimalik prognoosida, kuidas ametivõimud eeskirju kohaldavad;
21. tervitab ELi ja Venemaa tugevdatud dialoogi energiaküsimustes; rõhutab energiaimpordi tähtsust Euroopa riikide majandusele, mis annab potentsiaalsed võimalused edaspidiseks kaubandus- ja majandusalaseks koostööks ELi ja Venemaa vahel; rõhutab, et see koostöö peaks tuginema vastastikuse sõltuvuse ja läbipaistvuse põhimõtetele, samuti võrdsele juurdepääsule turgudele, infrastruktuurile ja investeeringutele; kutsub nõukogu ja komisjoni üles tagama, et energiaharta leping, sellel lisatud transiidiprotokoll ning G8 järeldused kaasatakse uude ELi ja Venemaa vahelisse partnerlus- ja koostöölepingusse, mis hõlmaks ka edasise koostöö energiatõhususe, energiasäästu ja taastuvenergia valdkonnas; rõhutab, et neid põhimõtteid tuleks kohaldada peamistele energiainfrastruktuuri projektidele, nagu Läänemere gaasijuhe; nõuab, et Euroopa Liidul oleks suhetes Venemaaga neil tundlikel energiateemadel ühtne seisukoht;
22. toetab teabe vahetamist arenenud energeetikatehnoloogiate kohta ning julgustab ELi ja Venemaa energeetikasektoris osalejate vahelisi kontakte, samuti pingutusi energiatõhususe tõstmiseks ja süsihappegaasivabade tehnoloogiate väljatöötamiseks, mis pakuvad olulisi võimalusi koostööks, eriti tööstuskoostööks, koos parimate tegevustavade ja tehnoloogiate vahetamisega Venemaa ja ELi ettevõtete vahel;
23. kutsub Venemaad ja ELi liikmesriike üles täitma Kyoto protokollis püstitatud eesmärged ning rõhutab sellega seoses arenenud riikide erilist vastutust võtta enda kanda juhtiv roll heitkoguste vähendamisel; kutsub Venemaad üles osalema aktiivselt tulevastes rahvusvahelistes läbirääkimistes ja aitama kaasa kiirele kokkuleppele jõudmisele aastaks 2008 või hiljemalt aastaks 2009, et tagada ülemaailmse süsinikuturu järjepidevus;
24. tervitab algatusi viisavaba reisimise saavutamiseks Euroopa Liidu ja Venemaa vahel, mis osutab paremate suhete võimalikkusele; nõuab edasist koostööd ebaseadusliku sisserände küsimuses, isikut tõendavate dokumentide paremale kontrollimisele ja paremale teabevahetusele terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse kohta; rõhutab, et nõukogu ja komisjon peavad tagama selle, et Venemaa täidab kõiki läbirääkimiste tulemusel kahe poole vahel sõlmitavas viisade kaotamist puudutavas kokkuleppes seatud tingimusi, et hoida ära igasugune oht julgeolekule ja demokraatialle Euroopas;
25. palub nõukogul ja komisjonil kahekordistada jõupingutusi ELi ja Venemaa piiri ületamisega seotud probleemide lahendamiseks, osaleda konkreetsetes projektides ja täielikult kasutada uut naabruse ja partnerluse instrumenti ning INTERREGi vahendeid piiriüleseks koostööks;
26. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide ja Venemaa Föderatsiooni valitsustele ja parlamentidele ning Euroopa Nõukogule.